

EKONOMİK GELİŞME VE TEKNİK İNSANGÜCÜ YETİŞTİRMEDE
ÖNLİSANS EĞİTİMİ

Bilimsel Toplantısı Grup Çalışması Raporu

Bu rapor, 21-23 Kasım 1978 tarihleri arasında TÜBİTAK, A.Ü. Eğitim Fakültesi Eğitim Araştırmaları Merkezi ve Milli Eğitim Bakanlığının ortaklaşa düzenledikleri "Önlisans Eğitimi" konulu bilimsel toplantı programının bir bölümü olarak gerçekleştirilmiştir.

Amaç

Bu çalışmanın amacı, bilimsel toplantıya sunulan tebliğlerin, oturumlarda yapılan tartışmaların ve bugüne değin yapılan araştırma ve uygulamaların ışığında, "Önlisans" eğitimi yapan ya da yapacak olan kurumların yararlanabileceği somut öneriler geliştirmektir.

Öneriler, sözü edilen eğitimin aşağıda anılan temel öğeleri çerçevesinde ele alınmıştır.

1. Gereksinme.

Türkiye'de, eğitim, istihdam, verimlilik ve ekonomik koşullar açısından, belirli mesleki becerileri kazandıracak türde kısa süreli bir yükseköğretim işlevine ("Önlisans eğitimi") gereksinim vardır.

2. Amaç..

Bu yükseköğretimin işlevi, temelde üretim için ve öğrenme kuramlarına uygun biçimde, kuram-uygulama bütünlüğünü sağlayan bir uygulama (üretim içinde) ve çevrenin gereksinmelerini de karşılamak üzere ortaöğretim üzerinde mesleki öğretimdir.

3. Adı.

Yukarda açıklanan amacı gerçekleştirecek kurumun adında, "Önlisans" sözcüğünün kullanılması, deneyimlerin ışığında sakıncalı görülmektedir. Buna karşılık, kesin ve bağlayıcı olmamakla birlikte "Meslek Yüksek Okulu" adı genel bir kabul görebilir.

4. Programlar.

- Programlar bireyi belli bir mesleğe hazırlayıcı ve çevre gereksinimlerini karşılayıcı nitelikte olmalıdır. Temel ilke mesleğin gerekleri olmalıdır.
- Amaçlara ulaşmayı sağlayacak eğitim programları, program geliştirme tekniklerine uygun olarak düzenlenmelidir. Bu geliştirmede, % 50 kuram-uygulama dengesi ve bol eğitim ilkeleri de gözetilmelidir.
- Eğitim süresi, bireye kazandırılacak mesleğin gereğine bağlı bir biçimde ve genel olarak iki yıl (dört semestr) olmalı,

ancak bu sınır program gereği yapılacak uygulama vb. nedenlerle uzatılabilmelidir. Ayrıca, daha kısa süreli programlar için de süre esnek tutulmalıdır.

5. Öğrenci Girişi.

Bu programlar, geleneksel yüksek öğretim kurumlarına giremeyecek nitelikteki öğrencilerin kabul göreceği biryer biçiminde algılanmamalıdır. Giriş, tüm ortaöğretim kurumlarından mezunlar için açık tutulmalıdır. Ancak, benzer alanlardaki eğitim kurumlarının mezunlarına öncelik verilmeli, önceki öğrenim ve iş yaşamından sağlanmış deneyimler kredilendirilmelidir.

6. Geçişler.

- a. Gerekli koşullar saptanarak, bu kurumların kendi aralarında ve benzer eğitim yapan öteki kurumlar arasında yatay geçişler sağlanmalıdır (kredilendirme ile).
- b. Bu kurum öğrencilerine önceden saptanacak koşullara göre öğrenimleri sırasında yada mezuniyetten sonra, üst öğrenim kurumlarına dikey geçişler mutlaka sağlanmalıdır. Mezunların meslek alanındaki başarılı geçen çalışma sürelerinin de, bu dikey geçişin koşulları arasında bulunması önerilmelidir. Geçişlerde kredilendirme esası uygulanmalıdır.
- c. Üniversitelerin, bu okul mezunlarını kredilendirerek kendi programlarına almalarını ya da bunlara özgü program geliştirmeyi yasal bir güvence altına almadan bütün okullar, kesinlikle açılmamalıdır.

7. Eğitim Kurumlarının Açılacağı Yer

Bu kurumlar,

- a. Üniversite içinde ya da onlarında katkısı ile,
- b. Üniversite dışında açılabilir.

Kurumların konumu, eğitimde fırsat eşitliği ilkesi, ekonomik ve toplumsal kalkınma amaçları ve çevre gereksinimleri doğrultusunda olmalıdır.

8. Ünvan

- a. Meslek alanlarına göre değişik ünvanlar olabilir. Ancak, mühendislik alanları için "tekniker" ünvanı benimsenebilir. Bu eğitim süreci ile kazandırılacak meslekler için verilecek ünvanlar kendi içinde saygınlığı olan türden olmalıdır (ara kademe deyimi kullanılmamalıdır). Tekniker uygulamasının yapılacağı teknik alanlarda "Teknisyen

Liseleri" ikilemi kaldırılmalıdır.

b. Hangi ünvanlar öngörülürse görülsün, önemli olan ilgili yasalarda mesleklerle ilgili yetki ve sorumluluk tanımlarının açık ve gerçekçi olmasının sağlanmasıdır.

9. Finansman

Temel olarak kamu kurumlarının katkısı asıl olmakla beraber, öğretim kurumunun ilke ve amaçları doğrultusunda kullanılabilecek yerel ve diğer katkılara açık tutulmalıdır. Özellikle, işveren katkısı yasal zorunluk haline getirilmelidir.

10. Uygulama Stratejisi

Uygulama, yukarıda belirlenen esaslara göre sınırlı bir araştırma-geliştirme süreci içerisinde denenerek geliştirilmeli ve uygulamanın yaygınlaştırılması olanaklara paralel olarak yürütülmelidir. Böylece uygulamanın başarı şansı yüksek bir modelle başlatılması sağlanabilir. Bu kurumlar, eğitim biliminin getirdiği yeniliklerin uygulanabileceği yer olarak algılanmalıdır. Yukarıda özetlenen önerilerin uygulamaya aktarılmasında tüm kurum yetkililerinin inançlı çabaları vazgeçilmez bir zorunluluktur. Mevcut yasalar ve bağlı yazılı kaynaklar bu yeni eğitim işlevini öngörücü ve kolaylaştırıcı yönde değiştirilmeli, hazırlanmakta olan üniversiteler yasasında bu durum dikkate alınmalıdır.

- Prof.Dr. Acatay Turhan (Ege Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Fakültesi)
 Açıkalin Aytaç (A.Ü.Eğitim Fakültesi Eğitim Araştırmaları Merkezi)
 Aktuğ Hüseyin (Milli Eğitim Bakanlığı)
 Ataman Galip (M.E.B. Kocaeli Meslek Yüksek Okulu)
 Benderlioğlu Bozkurt (M.E.B. Müsteşar Yardımcısı)
- Prof.Dr. Doğan Hıfzı (A.Ü.Eğitim Fakültesi)
 Dr. Ercan Fevzi (M.E.B. Müşaviri)
 Göker Aykut (Tüm Teknik Elemanlar Derneği)
 Hamsici Cihan (Tam Teknikerler Derneği-İstanbul)
- Prof.Dr. Karadeniz Cemil (İ.Ü. Fen Fakültesi)
 Doç.Dr. Karasar Niyazi (A.Ü.Eğitim Fakültesi Eğitim Araştırmaları Merkezi)
 Koyuncu Nur (A.Ü.Eğitim Fakültesi Eğitim Araştırmaları Merkezi)
 Dr. Özgü Tahir (Boğaziçi Üniversitesi Önlisans Yüksek Okulu)
 Yılmaz Vahit (M.E.B. Yaykur Örgün Öğretim Dairesi).